QUALITY MANAGEMENT IN TECHNICAL AND VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING

FARKAS Zoltán-Béla, PhD Candidate, „Politehnica" University, Timişoara

Abstract: In this work I discuss the general topic of educational management and particulary about Technical and Vocational Education and Training which is often seen as "last choice education" because of a lack of quality. High-quality Technical and Vocational Education and Training, on the other hand, leads to a higher status and improved attractiveness of Technical and Vocational Education and Training. Therefore the standards of Quality Assurance and Quality Control should be applied to Technical and Vocational Education and Training. That can be done by seeking a certification from a standardization organisation or by adopting quality assurance management mechanism to ensure quality of training.

Keywords: quality, management, standardization, training, assurance

Implementarea sistemului de management al calităţii în învăţământul profesional şi tehnic este o necesitate obiectivă şi de urgenţă în scopul asigurării compatibilităţii cu tendinţele învăţământului preuniversitar din ţările dezvoltate, creând bazele cooperării cu acestea în domeniul educaţiei şi cercetării ştiinţifice, precum şi pentru realizarea primului pas prioritar al integrării internaţionale.

Această temă, a managementului în Învăţământul professional şi tehnic se înscrie pe linia preocupărilor pe plan naţional şi internaţional pe tema calităţii care a devenit important în condiţiile globalizării, în care competitivitatea pe piaţa produselor este condiţionată nu de cantitate ci de calitate. Teza defineşte câteva concepte şi termeni specifici utilizaţi în asigurarea calităţii, în învăţământul profesional si tehnic. În acest context, această lucrare îşi propune următoarele obiective: managementul calităţii, în învăţământul profesional si tehnic, calitatea procesului educaţional şi cercetări experimentale privind sistemul de management în învăţământul profesional si tehnic.

Pentru atingerea acestor obiective lucrarea a fost structurată în mail multe părţi ce cuprind cercetări şi studii teoretice privind sistemul de management al calităţii în învăţământul profesional si tehnic, studii şi contribuţii teoretice privind calitatea procesului educaţional, studii şi cercetări experimentale privind sistemul de management al calităţii în învăţământul profesional si tehnic.

Managementul calităţii educaţiei, descrie aspecte ale calităţii educaţiei, care reprezintă ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu şi ale furnizorului acestuia, prin care sunt satisfăcute aşteptările beneficiarilor şi standardele de calitate.

Problema asigurării şi menţinerii calităţii serviciilor educaţionale este una deosebit de importantă cu un impact inedit, dar şi pe termen lung asupra beneficiarilor direcţi ai acestora – elevii, cât şi asupra beneficiarilor indirecţi – comunitatea, societatea.

BDD-V544 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:08 UTC)

Asigurarea calităţii educaţiei se poate realiza printr-un ansamblu de acţiuni de dezvoltare a capacităţii unităţii de învăţământ, de a elabora, de a planifica şi de a implementa programe educaţionale, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizaţia furnizoare de educaţie satisface standardele de calitate. Asigurarea calităţii exprimă, de asemenea, capacitatea unei unităţi de învăţământ de a oferi programe de educaţie, în conformitate cu standardele anunţate. Aceasta se poate realiza prin planificarea şi realizarea rezultatelor dorite ale invăţării, prin monitorizarea acestora, prin evaluarea internă şi externă a rezultatelor invăţării.

Asigurarea calităţii în fiecare şcoală sau mai bine zis calitatea seviciilor educaţionale oferite are o prioritate fundamentală pentru orice instituţie de învăţământ şi o condiţie necesară pentru dezvoltarea acesteia. Calitatea actului educaţional este demonstrată de eficienţa educaţională, care constă în mobilizarea de resurse interne şi externe cu scopul de a determina elevii să obţină rezultate cât mai bune în învăţare, relevante pentru lumea viitoarelor lor ocupaţii şi compatibile cu lumea valorilor unei societăţi democratice bazate pe cunoaştere. Daca se va reuşi acest lucru, atunci şcoala va exista şi va prospera, iar dacă nu, se va elimina de la sine din cauza slabei calităţi a procesului educaţional.

Educaţia şi formarea profesională, sunt prezentate aspect teoretice ale educaţiei, care a avut dintotdeauna o influenţă formativă puternică asupra societăţii, şi totuşi instrumentele sale au luat noi dimensiuni ca rezultat al globalizării şi al revoluţiei cunoaşterii. Fiecare strategie pe termen lung pentru creşterea competitivităţii economice, prosperităţii şi coeziuni sociale în UE are ca bază educaţia şi pregătirea.

Structura actuală naţională a populaţiei ocupate după nivelul de instruire reflectă un deficit de persoane cu studii superioare, în aceste condiţii, chiar şi puţinele sectoare cu valoare adăugată ridicată din economia românească confruntându-se cu probleme în satisfacerea cererii de forţă de muncă calificată. Aceasta justifică necesitatea mutării accentului către investiţia în învăţământul profesional şi, mai ales, în formarea profesională continuă.

Strategia Dezvoltării Învăţământului Preuniversitar defineşte următoarele priorităţi pentru politicile Ministerului Educatiei Cercetarii si Tineretului pentru învăţământul profesional şi tehnic:

1. Realizarea echităţii în educaţie;
2. Asigurarea educaţiei de bază pentru toţi cetăţenii; formarea competenţelor cheie;
3. Fundamentarea actului educaţional pe baza nevoilor de dezvoltare personală şi profesională a elevilor, din perspectiva dezvoltării durabile şi a asigurării coeziunii economice şi sociale;
4. Deschiderea sistemului educaţional şi de formare profesională către societate, către mediul social, economic şi cultural;
5. Asigurarea complementarităţii educaţiei formale, nonformale şi informale; învăţarea permanentă ca dimensiune majoră a politicii educaţionale; creşterea calităţii proceselor de predare-învăţare, precum şi a serviciilor educaţionale.

Durata de şcolarizare obligatorie este de 10 clase. Învăţământul profesional şi tehnic a fost restructurat ca urmare a unei noi viziuni asupra finalităţilor educaţiei şi formării profesionale, în perspectiva creşterii contribuţiei la dezvoltarea societăţii şi economiei bazate pe cunoaştere, în condiţiile asigurării unui grad ridicat al coeziunii economice şi sociale

Intervenţia statului în domeniul educaţional poate fi explicată în mod obiectiv şi raţional prin faptul că însăşi acţiunea de a învăţa în sine a unui individ impune altor indivizi

BDD-V544 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:08 UTC)

efectuarea unor costuri semnificative sau poate, dimpotrivă, să aducă foloase substanţiale pentru alţi indivizi, neexistând posibilitatea compensării directe nici între cel care suportă efectiv costurile educaţionale şi cel care beneficiază de educaţie, nici între cel care, graţie educaţiei de care beneficiază, poate aduce altora beneficii semnificative.

Planificarea ofertei educaţionale în învăţământul profesional şi tehnic, relevă aspecte ale formării profesionale iniţiale prin învăţământul profesional şi tehnic, care se identifică printr-un tip de învăţământ bazat pe competenţe şi nu pe durata pregătirii. Pentru fiecare nivel educaţional pentru care pregătirea se asigură prin învăţământ preuniversitar sunt elaborate şi puse în aplicare Standardele de pregătire profesională (SPP). Ele se află la baza elaborării curriculumului pentru calificările de nivelul 1,2,3 care se pot dobândi prin invăţământ profesional şi tehnic, precum şi la baza procesului de examinare, evaluare şi certificare.
Standardele de pregătire profesională cuprind următoarele unităţi de competenţă:

1. unităţi de competenţă cheie – comune tuturor domeniilor de calificare
2. unităţi de competenţă tehnice generale– specifice unui domeniu de calificare
3. unităţi de competenţă tehnice specializate– specifice unei calificări

Învăţământul profesional şi tehnic din România asigură, în prezent, (conform Deciziei Consiliului European 85-368-EEC) 3 niveluri de calificare:

a) nivelul I de calificare: asigură certificat de calificare profesională nivel 1 prin Şcoala de Arte şi Meserii
b) nivelul II de calificare: asigură certificat de calificare profesională nivel 2 prin anul de completare
c) nivelul III de calificare: asigură certificat de calificare profesională nivel 3 prin ciclul superior al liceului (ruta liceu tehnologic sau ruta progresivă) şi prin învăţământ postliceal

Resursele umane în învăţământul profesional si tehnic, sunt evidenţiate schimbările accelerate introduse de reformele din învăţământul profesional şi tehnic (ÎPT), pe de o parte, şi cele din mediul economic şi social, pe de altă parte, ele impunând un efort susţinut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze atât competenţele metodice cât şi actualizare a competentelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii şi schimbările organizaţionale din mediul economic.

Rolul reţelelor şcolare vizează schimbul de bune practici între şcolile implicate, diseminarea activităţilor privind asigurarea calităţii, învăţarea centrată pe elev, dezvoltarea parteneriatului social, si planificarea ofertei educaţionale.

Indicatorii pentru educatie reprezinta analiza ratei nete de cuprindere in invatamant, a ratei de abandon scolar, a ratei de absolvire, a ratei de success, evolutia cheltuielilor pe elev, si numarul de elevi care revin pe cadru didactic.

Oferta şcolilor din învăţământul profesional şi tehnic pentru formarea adulţilor, subliniază aspecte teoretice ale sistemului formării profesionale iniţiale, denumit şi învăţământ profesional şi tehnic (ÎPT), se bazează în România pe următoarele orientări strategice:

1. nevoia de a asigura un cadru naţional coerent
2. ÎPT bazat pe competenţe şi nu pe durata pregătirii
3. ÎPT fundamentat prioritar pe cerere şi nu numai pe ofertă
4. ÎPT oferit prin contexte de învăţare multiple şi flexibile

BDD-V544 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:08 UTC)

5. ÎPT bazat pe rute educaţionale şi forme multiple de organizare, într-un sistem deschis care permite intrări şi ieşiri bazate pe validarea achiziţiilor anterioare şi certificarea competenţelor dobândite în perspectiva facilitării învăţării de-a lungul întregii vieţi;
6. susţinerea fermă şi aplicarea consecventă a principiilor accesului şi echităţii;
7. asigurarea calităţii ofertei învăţământului profesional şi tehnic

Raportările anuale ale Agenţiei Nationale de Ocupare a Forţei de Muncă demonstrează dificultăţile întâmpinate de absolvenţii învăţământului preuniversitar în a se integra pe piaţa muncii, absolvenţii de licee fără atestat profesional deţinând ponderea cea mai mare a celor intraţi în şomaj. Insuficienta cunoaştere de către elevii de clasa a VIII-a şi a părinţilor acestora a tendinţelor de pe piaţa muncii se reflecta în mod negativ asupra opţiunilor făcute la admitere, specialităţile teoretice fiind în continuare mai căutate, în detrimentul unor specializări oferite de învăţământul profesional prin şcoala de arte şi meserii, chiar dacă cererea de locuri de muncă în domeniu depăşeşte cu mult oferta actuala.

Analiza ofertei de locuri de muncă, în paralel cu evoluţia şomajului în general şi evoluţia

şomajului absolvenţilor în diferite domenii de activitate permite formularea unor concluzii pentru stabilirea mai judicioasă a ofertei de calificare a unităţilor IPT care şcolarizează prin ruta progresivă.

Marketingul educational, defineşte marketingul educational ca fiind un nou sistem de gândire şi abordare a activităţii manageriale, orientarea spre coordonarea tuturor activităţilor către o unică finalitate, de satisfacere a necesităţilor actuale şi de perspectivă a comunităţii şi societăţii. Acesteia îi revine sarcina armonizării cererii cu oferta, a doleanţelor individuale cu cele comunitare, de a fundamenta pe baza acestora politica educaţională a instituţiei şcolare, răspunzând la întrebările: ce, cum, pentru ce şi unde se învaţă.

Fundamentarea politicii de marketing este un process complex, în care trebuie să se regăsească interesele beneficiarului forţei de muncă, secondate de cele ale posesorilor forţei de muncă, concordant dintre nivelele macro şi micro ale activităţii educaţionale, autonomia decizională a diferitelor nivele ale procesului educaţional.

Desfăşurarea unei activităţi de marketing educaţional nu poate fi făcută dacă nu există o structură organizatorică corespunzatoare la toate nivelele procesului educaţional.

Evaluarea învăţământului profesional şi tehnic la mai multe grupuri scolare, respectiv “Stabilirea succesului şcolar” din perspectiva calitatii mele de expert in evaluare si acreditare cu ocazia vizitelor intreprinse am realizat studiul de caz al lucrării, studiu realizat la Colegiul Tehnic “Batthyany Ignac” si licee similar din tara, pe un eşantion de 1065 de elevi şi prezintă fundamentarea, structura, scopul, obiectivele, ipotezele, analiza şi concluziile cercetării ştiinţifice privind orientarea şcolară şi profesională a elevilor si cuprinde cuprinde cercetarea experimentala asupra evaluării activităţii didactice si rezultatele scolare la Educaţie tehnologică, activitatea de evaluare a interacţiunii elev-profesor, şi prezintă concluziile privitoare asupra acestei cercetări.

Îmbunătăţirea managementului şi dezvoltarea instituţională a învăţământului profesional şi tehnic descrie o serie de recomandări şi propuneri pentru îmbunătăţirea învăţământului profesional şi tehnic. Extinderea dimensională în cadrul instituţiei de învăţământ ca urmare a promovării unei strategii de creştere are importante efecte pe plan managerial, în special pe planul structurii organizatorice. Creşterea volumului şi diversificarea

BDD-V544 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:08 UTC)

activităţilor cu profil didactic provoacă multiplicarea şi diversificarea fluxurilor informaţionale şi ale deciziilor manageriale. Menţinerea formelor organizatorice simple, ierarhic-piramidală şi centralizată pe funcţiuni, proprii sistemelor de învăţământ clasice, afectează de cele mai multe ori eficienţa sistemului managerial al instituţiilor de învăţământ, fenomen concretizat în creşterea costurilor de funcţionare a managementului, apariţia unor zone de incertitudine slab controlate de managerii şcolari, decizii greşite şi întârziate, rivalităţi interdepartamentale, expansiunea birocraţiei interne, insensibilitatea la semnalele pieţei şcolare.

Diversificarea ofertei pedagogice în funcţie de nevoile şi evoluţia economiei, vieţii sociale şi culturale în condiţiile unor planuri şi programe manuale alternative şi al dezvoltării unor forme alternative de învăţământ se va putea realiza prin democratizarea modului de a face învăţământ care ar presupune deplasarea din sfera accesului la educaţie în sfera succesului în educaţie. De asemenea este necesară flexibilitatea în pregătire pe timpul şcolarizării prin modularizarea standardelor profesionale, în scopul adaptării rapide şi eficiente la oferta universitară adresată absolvenţilor şi cererea existentă pe piaţa muncii.

Bibliografie

Atanasiu, G., Calitatea în învăţământul superior în contextul globalizării, Managementul calităţii în învăţământul superior, Editura V. Goldiş, Arad, 2000.
Atanasiu, G., Managementul internaţional şi asigurarea calităţii în învăţământul superior, QMedia, Anul 3, nr. 1-2, 2001.
Bârzea, C. , Bădescu, M. – Finanţarea sistemului public de educaţie în România, Editura Alternative, Bucureşti, 1998
Brătianu, C., Paradigmele managementului universitar, Editura Economică, Bucureşti, 2006.
Brătianu, C., Managementul strategic,Editura Universitaria, Craiova, 2008.
Buzărnescu, Ş., Practica managerial în învăţământul superior, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2004.
Certo S, -Managementul modern, Ed. Teora, Bucureşti, 2002
Clement, K., Mantra or Meaning - Quality in Education and Research, Norwegian Minister of Education and Research, October 2003
Dijmărescu I - Bazele managementului - Editura Didactica şi Pedagogica , Bucureşti , 2005
Dincă, G. , Damian, R. - Finanţarea unui învăţământ de calitate în România, Editura Alternative, Bucureşti, 1999
Duse Carmen –Sonia , ‘’*Management educational* ‘’, Editura Universitatii ‘’Lucian Blaga ‘’ din Sibiu , 2006.
Dumitrache I., Curaj, A., Marcus, C.,Evaluarea capitalului intelectual în instituţiile de învăţământ preuniversitar şi cercetare – premisă a îndeplinirii rolului central al acestora într-o societate bazată pe cunoaştere , Revista de Politica Ştiinţei şi Scientometrie, Nr.1,2003.
Gafiţeanu, M., Rusu, C. (eds.), Asigurarea calităţii în învăţământul superior tehnic din România, Ed. Gh. Asachi, Iaşi, 1997.
Hainaut,D „Programe de învăţământ şi educaţie permanentă” Editura Didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1977

BDD-V544 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:56:08 UTC)